

1. Din Güzel Ahlaklı Olmaya Nasıl Katkı Sağlar?

Ahlak, bir toplumda kişilerin iyi veya kötü olarak nitelendirilmesine yol açan huylardır. Bu huylar söz ve davranışlarla iyi-kötü gibi değer kazanır. Ahlak, insanı mutlu edecek kuralları belirler. Din; insanın, zorlama olmadan, çıkar gözetmeden, içtenlikle iyi ve güzel işler yapmasına katkı sağlar.

Dinimizin amacı insanları iyiye, doğruya ve güzele yönelterek onların mutlu olmalarını sağlamaktır. Bireyin ve toplumun huzur içinde yaşaması, güzel ahlakın benimsenmesi ve yaygınlaşmasına bağlıdır. İbadetler güzel ahlaklı olmaya katkı sağlar.

“...Muhakkak ki namaz hayasızlıktan ve kötülükten alıkoyar...” (Ankebût/ 45)

Kur'an'da peygamberlerin ve iyi insanların ahlaki özelliklerine, tavır ve davranışlarına vurgu yapılır ve onları örnek almamız istenir.

Allah, kulu Hz. Muhammed'i insanlığa örnek ve model insan olarak sunmuştur.

Ahlak ile din birbirini tamamlar. Din doğruluğu, yardımlaşmayı ve sabırlı olmayı öğretir. Dinimizce haram sayılan yalan söylemek, hırsızlık yapmak, iftira etmek gibi davranışlar ahlaki olarak da kötü kabul edilir.

“Müslüman, elinden ve dilinden herkesin güven içinde olduğu kimsedir.”(Tirmizî, İman)

2. İslam'da Övülen Bazı Ahlaki Tutum ve Davranışlar

Güzel ahlak, daha çok söz ve davranışlardaki doğruluk, tutarlılık ve iyilikle ortaya çıkar. İyilik, sevgi, saygı ve hoşgörü sınırları içerisinde, doğru, güzel ve adaletli davranmakla gerçekleşir.

İyi ve güzel davranışta bulunanlar sevilir, sayılır ve örnek alınırlar.

2.1. Doğruluk ve Dürüstlük

Doğruluk ve dürüstlük, özü sözü bir olmaktır. Doğru sözlü olan ve dürüst davranan kimseye güven duyulur. İnsanlar doğru kimseleri örnek alır, onları kendilerine model seçerler. Dinin özü doğruluk ve dürüstlüktür. Yüce Allah, doğru olmamızı ve dürüst kimselerle birlikte bulunmamızı istemiştir. Doğru insan, verdiği sözde durur, yaptığı anlaşmalara sadık kalır. Kimseye ihanet etmez ve iyiliğin kıymetini bilir.

2.2. Başkalarına Maddi Yardımda Bulunmak (İnfak)

İnfak, Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak amacıyla kişinin servetinden harcamada bulunması, ihtiyaç sahiplerine yardım etmesi demektir. Bu yönüyle infak hem zekâtı hem de her çeşit hayrı içerir.

Sosyal adalet, barış ve huzurun sağlanması için bireyler kardeşlik ve dayanışma bilinciyle birbirlerine yardımcı olmalıdır. Dinimiz sosyal yardımlaşmanın sağlanması amacıyla zekâtın ve fitir sadakasının verilmesini istemiştir. Yardımlar, varlıklı kimselerle yoksul kimseler arasındaki sevgi ve kardeşlik bağlarını güçlendirir ve köprü kurar. Dinimizde yardım yapılırken öncelikle yakın akraba ve çevreden başlanması öğütlenmiştir.

Infak çeşitlerinden biri de sadaka-i cariyedir. **Sadaka-i cariyeye;** yol, köprü, çeşme, mescit, yoksullar için aşevi, hastane ve okul yaptırmak gibi hayır işlerini kapsar. Bunları yaptıranlar, yapılmasına sebep olanlar, yol gösterenler ve destek olanlar gerek hayatlarında ve gerekse vefatlarından sonra sevap kazanmaya devam ederler.

Dinimizde helal yollarla çalışıp kazanmak, insanlara iş imkânları hazırlamak, ihtiyaç sahiplerine borç vermek, dargınları barıştırmak, güzel söz söylemek, iyilikleri emredip kötülüklerden sakındırmak, çevreye karşı duyarlı olmak, iyilik sayılır.

2.3. Emaneti Korumak

Geri alınmak ya da saklanmak üzere bir kimseye bırakılan eşya ve benzerlerine emanet denir. Emanet; korumamız istenilen bir mal, eşya veya para olabileceği gibi herhangi bir görev veya saklı tutmamız gereken bir sır da olabilir. Sorumluluk alanımıza giren her şey aslında birer emanettir. Emanet konusunda duyarlı davranan kimseye emin (güvenilir kimse) denir.

Sahip olduğumuz her şey Allah'ın bize verdiği bir emanettir. Kişilerin birbirlerine ve topluma karşı yükümlü bulundukları görevler birer emanettir. Ailemiz ve çocuklar da önemli emanetler arasındadır. Çocukların eğitilmesi, her türlü zararlı alışkanlıklardan uzak tutulması, topluma yararlı bireyler olarak yetiştirilmesi gerekmektedir.

Hz. Muhammed, hayatı boyunca emaneti koruyan, sözü ve davranışlarıyla çevresine güven veren biriydi. Bundan dolayı kendisine “el-Emin” denmiştir.

2.4. Adaletli Olmak

Adalet, her şeyin ve herkesin hakkını vermek, ölçülü ve dengeli davranmaktır. Adaletin uygulanmadığı yerde sosyal ve ekonomik dengesizlikler baş gösterir. Haksızlık ve kargaşa toplumu huzursuz eder.

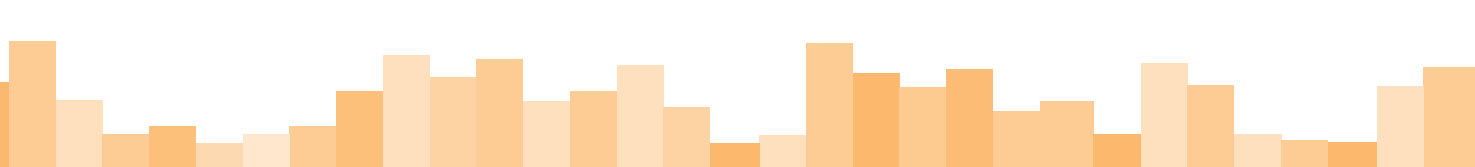
Peygamberimiz hem adaletli olmayı tavsiye etmiş hem de adaletli davranmıştır. Peygamberimiz adalete önem veren, adaletli davranan yöneticileri övmüştür.

Aile içi ilişkilerde ve çocuklara yaklaşımda adaletli olmak çok önemlidir. Anne ve babalar çocukları arasında ayırım yapmamalıdır.

Eğitimciler öğrencileri arasında adil davranmalı, işverenler de çalışanlar arasında adaleti gözetmelidir. Mal üreten satan kimse alım ve satımda adaletten ayrılmamalı, ölçü ve tartıyı düzgün yapmalıdır.

2.5. Hoşgörü ve Bağışlama

Hoşgörü, farklı düşünce ve davranışları anlayışla karşılamak ve bu kimselerle birlikte yaşama erdemini göstermektir. Bağışlama ise insanların hatalarını affetmek, özür dilemesine olumlu karşılık vermektir. Nur suresi 22. ayette “...Affetsinler ve hoş görsünler. Allah'ın sizi bağışlamasını arzu etmez misiniz? Allah, bağışlayandır, esirgeyendir.” buyrulmaktadır.

Hız. Muhammed, kendisine ve yakınlarına, kaba ve kırıcı davrananlara kin gütmemiş; sabır göstererek onları bağışlamıştır.

2.6. Alçak Gönüllülük (Tevazu)

Alçak gönüllü olmak, sahip olunan imkânlar, iyilik ve güzellikler karşısında gurura kapılmamaktır. Alçak gönüllü olmaya “tevazu”, bunu benimseyip davranış hâline getiren kimseye de “mütevazı” kimse denir.

Alçak gönüllü kimse ölçülü ve dengeli bir şekilde yaşar. Gerçeği, hakkı ve adil olanı kabul eder. Herkesle eşit olduğunu, Allah katında ve hukuk önünde diğer insanlardan bir farkının bulunmadığını bilir. Alçak gönüllü olmanın karşısı kibirlenmek, böbürlenmek ve kendini beğenmektir.

Peygamberimiz insanlara alçak gönüllü olmayı tavsiye etmiştir. O, ev işlerinde eşine yardım etmiş ve hiç kimseye şahsi işlerini yaptırmamıştır. Yoksul, yetim ve yaşlılara yardımcı olmuştur. Çocuklarla selamlaşmış, bazen de şakalaşmıştır. Bütün insanlar eşittir ve hiç kimsenin bir diğerine karşı üstünlük taslama hakkı yoktur.

2.7. Görgülü Olmak

İnsanların günlük hayatta birbirleriyle olan ilişkilerinde uymaları gereken kurallara görgü kuralları denir. İnsanlar, bu kuralları aile, okul ve çevreden öğrenirler.

Çevreyi rahatsız edecek şekilde bağırıp çağırmak, yüksek sesle satış yapmak veya müzik dinlemek ve çöpleri insanlara eziyet verecek şekilde atmak doğru değildir.

“Şüphesiz sizin en iyiniz ahlak bakımından en iyi olanınızdır...” (Buhârî)

2.8. Savurganlıktan Kaçınmak

İnsanın sahip olduğu mal, sağlık, zaman gibi nimetleri gereksiz yere ve aşırı tüketmesine savurganlık denir. Savurganlık, israf olarak da adlandırılmaktadır.

Savurganlık, dinimizce hoş görülmemiştir. Allah bir ayette, “...Yiyiniz, içiniz; fakat israf etmeyiniz. Şüphesiz Allah israf edenleri sevmez.” (Araf 31) buyurmuştur. İslam savurganlığı yasakladığı gibi cimriliği de yasaklar. İkisi arasında dengeli bir yol tutulmasını ister. Zaman, sağlık, gençlik gibi nimetleri boşu harcamak da savurganlıktır.

